

**POZDRAVI NA OTVARANJU
XLV. Teološko-pastoralnoga tjedna
(25. siječnja 2005. godine)**

JOSIP KARDINAL BOZANIĆ

Nadbiskup i metropolit zagrebački, predsjednik HBK-e i Veliki kancelar KBF-a

Četrdeset i peti put je Teološko-pastoralni tjedan u Zagrebu okupio u prvom redu svećenike, dijecezanske i redovničke, kojima se zadnjih godina pridružuju i drugi pastoralni djelatnici Crkve u hrvatskom narodu.

Ovo je izvorno svećenički tjedan, ne samo po želji pokretača, nego i po broju sudionika. Stoga u prvom redu pozdravljam vas, draga braćo svećenici, dijecezanski i redovnički. Vas koji ste neophodni suradnici biskupskoga reda, vas bez kojih Crkva ne može ni na početku trećega tisućljeća živjeti onu temeljnu poslušnost koja je u samoj biti njezina postojanja i poslanja u povijesti, poslušnost Isusovoj zapovijedi: »Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode« (Mt 28,19) i »Ovo činite meni na spomen« (Lk 22,19), tj. zapovijedi naviještanja Evandjelja i obnavljanja žrtve njegova predanoga tijela i prolivene krvi za život svijeta (usp. Ivan Pavao II., *Pastores dabo vobis*, br. 1).

Pozdravljam vas, draga braćo svećenici i redovnici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, zatim Srijema, Bačke i Boke Kotorske, kao i iz raznih zemalja Europe i svijeta. Dok vas pozdravljam odajem vam priznanje za službu koju s toliko požrtvornosti, predanja i vjernosti vršite u Crkvi našega naroda. S vama zajedno pozdravljam i druge nazočne pastoralne djelatnike, posebno časne sestre redovnice i Kristove vjernike laike.

Radosna srca pozdravljam uzoritog kardinala Vinka Puljića, preuzvišenoga apostolskoga nuncija u Republici Hrvatskoj mons. Francisca-Javiera Lozana. Srdačno pozdravljam sve nazočne oće nadbiskupe i biskupe, predstavnike drugih Crkava, kršćanskih zajednica i religija. S poštovanjem pozdravljam veleučenog Prorektora Zagrebačkoga sveučilišta, predstavnike državnih i gradskih vlasti te medija kao i sve cijenjene goste.

Zahvaljujem našem Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu za organizaciju ovoga jedinstvenog skupa Katoličke Crkve u hrvatskome narodu.

Tema razmatranja ovogodišnjeg Tjedna stavljena je pod naslov: »Četrdeseta obljetnica završetka Drugoga vatikanskog sabora: očekivanja – ostvarenja – izazovi«.

Spomen četrdesete obljetnice najvažnijeg crkvenog događaja u novijoj povijesti poziv je na osobno i zajedničko vrednovanje svega što Crkva baštini od Koncila. Nameću se brojna pitanja koja istodobno traže i jasne odgovore: kako su se u

teologiji i crkvenom pastoralu u našoj Crkvi razvijale i uspjele ostvariti koncilске smjernice, dokle se stiglo u obnovi naših crkvenih zajednica i što nam Duh govori danas u susretu s novim okolnostima?

Pontifikat Ivana Pavla II. predstavlja neumorno ostvarivanje Drugoga vaticanskog sabora, toga »providnosnoga događaja«. Nakon iznimno važnoga i duhovnoga doživljaja Velikoga jubileja, koji je uslijedio četrdeset godina od početka Koncila, i u kojem je Sveti Otac od Crkava tražio da se pitaju o prihvaćanju Koncila, Papa Koncil ponovo predlaže kao siguran »kompas« za hod Crkve u budućnosti (usp. *Novo millennio ineunte*, br. 57).

Sveti Otac naglašava kako prolazom godina koncilski tekstovi ne gube svoju vrijednost, niti svoj sjaj. Pozvani smo vraćati se Koncilu, uzeti ponovo u ruke njegove tekstove te ih proučavati i produbljivati. Danas, kao i u svim vremenima Crkve, novost proizlazi od Krista. Crkva, naime, u svom središtu nosi otajstvo Krista. Razmatranje Isusova lica jedini je pravi temelj svakoga pastoralnoga rada (*Novo millennio ineunte*, br. 15), jer je zadaća Crkve odražavati Kristovo svjetlo u svakom povijesnom razdoblju (*Novo millennio ineunte*, br. 16).

Draga braćo i sestre, i ovaj studijski skup je svima nama novi pastoralni i crkveni izazov kako bismo proširili obzorja, bolje prepoznali znakove vremena i još se više prepustili djelovanju Duha Svetoga, jer je Crkva u svim svojim članovima pozvana na neprestanu obnovu i obraćenje.

Stoga želim uspješan i blagoslovljen rad XLV. Teološko-pastoralnom tjednu u Zagrebu.

MONS. FRANJO KOMARICA

biskup banjalučki i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Uzoriti oci kardinali, draga braćo u biskupstvu i svi vi ostali u Kristovu ministrijalnom svećeništvu, braćo i sestre, članovi Kristova kraljevskog svećenstva, poštovani i dragi ostali sudionici ovoga Teološko-pastoralnog tjedna i posebno uvaženi organizatori Tjedna!

Zahvaljujem gospodinu Dekanu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Zagrebu, prof. dr. Josipu Balobanu, za mogućnost da se u ime Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine obratim svima vama, sudionicima i organizatorima XLV. Teološko-pastoralnoga tjedna.

Višestruka je moja radost zbog ove jedinstvene prigode koja mi je ove godine ukazana. Jedan od razloga moje radosti leži ponajprije u činjenici da je u organizacijskom odboru, kao suorganizator i kao predavač prvih skupova ove vrste s početka davnih šezdesetih godina bio i moj predšasnik, tadašnji banjalučki biskup, blagopokojni mons. Alfred Pichler.

Drugi razlog je mogućnost da ovaj put organizatorima i predavačima svih dosadašnjih četrdeset i četiriju teološko-pastoralnih tjedana, onim živim, ali i onim preminulima, makar i naknadno, javno izrazim zahvalnost za sve ono dobro koje su svojim trudom posijali na duhovne i intelektualne njive mnogih svećenika i redovnika, dakako i redovnicama, a i ponekih vjernika laika s područja biskupija naše Vrhbosanske metropolije. Poznato je da je nemali broj sudionika, posebno u prva tri desetljeća održavanja ovog tjedna, bio s područja naše sadašnje Biskupske konferencije, a i na ovogodišnjemu Tjednu također ih ima lijepi broj – koliko sam do sada uspio vidjeti. Zasižno to nije bilo uzalud. Drago mi je da su organizatori svih dosadašnjih Tjedana, pa i ovoga, pozivali i pozivaju za predavače i teologe s naših bosansko-hercegovačkih teologija.

Još jedan razlog radosti je organiziranje ovogodišnjeg XLV. Teološko-pastoralnog tjedna s vrlo bogatom tematikom: »Četrdeseta obljetnica završetka Drugoga vatikanskog sabora«. Dobar dio nas ovdje nazočnih sjećamo se vremena održavanja Sabora. Bili smo tada ovdje u Sjemeništu, ali i kasnije, tijekom mnogobrojnih posaborskih aktivnosti unutar svih oblika crkvenoga zajedništva i života u našoj domovinskoj Crkvi. Bila su to mnogovrsna radosna očekivanja, od kojih su neka bila i nerealna. Nemali broj ostvarenja, ali i neostvarenih pokoncilskih zadataka, ispreplele se s očekivanim i neočekivanim izazovima unutar naše Crkve, kako u Hrvatskoj tako i u Bosni i Hercegovini, ali i izvan nje. Nema danas nikakve dvojbe da je Koncil ili, kako ga se tada među koncilskim ocima zvalo, 'Seminar Duha Svetoga', bio i jest velik dar Crkvi i važno iskustvo za cijelu Crkvu, pa tako i našu domaću.

Duh Sveti je na Koncilu progovorio cijeloj Crkvi u njenoj univerzalnosti koja se na posebno vidljiv i učinkovit način vidjela u nazočnosti biskupa iz cijeloga svijeta. Poznato je dakako da su bili nazočni i mnogobrojni predstavnici nekatoličkih Crkava i zajednica na Koncilu, što je Koncil svojevrsno obogatilo. O Koncilu se može, a i mora danas govoriti, ali je teško reći nešto novo. On jest i ostaje i za Crkvu i za suvremeni svijet i zadaća i izazov.

Osjećamo potrebu govoriti o Koncilu, kako bismo ga točno interpretirali i ujedno sačuvali od tendencioznih tumačenja i mogućih zloupotreba. Usudujem se ustvrditi da se svi mi, današnji biskupi i svećenici, redovnici i ostali vjernici laici, trebamo smatrati dužnicima Koncila, tog doista izvanredno dragocjenoga Božjega dara našoj generaciji i ovom našem vremenu, kao i ovom našem životnom ambijentu.

Nije Koncil tada Koncil predviđao ovaj nesretni rat i nakanu da se korijenito iskorijeni Katolička Crkva u jednom dijelu Europe, kao što je to slučaj u mojoj domovini. Mi stojimo pred tom činjenicom i izazvani smo koliko smo solidarni s čovjekom koji je pred našim očima bespotrebno obespravljen i koji nema pravo na svoje ime i prezime ni na svoj identitet. U mnogim pasażima koncilskih dokumenata naći ćemo poziv na vjerodostojnost Kristovih svjedoka. To je zapravo

crvena nit evanđelja i svih crkvenih dokumenata. I zato smo i mi danas na pozivu i prozivu koliko smo vjerodostojni u obrani Božjih i ljudskih prava te ljudskoga dostojanstva, čovjeka kao bogolikog stvorenja, od ovoga grada pa do naših gradova i sela, odnosno diljem Europe, pa čak i svijeta.

Zato od srca želim i molim da Duh Sveti bude na djelu i u našim srcima i u našim razmišljanjima i u našim susretima ovih dana pod ovim gostoljubivim krovom Međubiskupijskoga šalatskog sjemeništa, gdje možemo svoje postojeće veze još više učvrstiti, pročistiti i donijeti nove odlučne zaključke, kako da uradimo ono što će se Bogu, gospodaru naših života i našega zvanja svidjeti. Neka plodovi i ovogodišnjega, XLV. Teološko-pastoralnoga tjedna budu što brojniji, ne samo u redovima Crkve u Hrvatskoj, nego i kod nas u Bosni i Hercegovini, kao i na svim onim mjestima s kojih su stigli sudionici, a preko Crkve i u našoj životnoj sredini. Crkva to smo mi, pozvani da ispitujemo savjesti koliko smo u sebi vjerodostojni i koliko smo vjerodostojni u očima naših bližnjih kojima smo i poslani.

Od srca želim svima vama, posebno organizatorima Tjedna, da budete radosni na završetku ovoga Tjedna i da s novim impulsima, novom energijom krenete u onaj posao koji vam Gospodin povjerava.

Hvala lijepa za ovu mogućnost da vam se smijem obratiti.

PROF. DR. PAVO BARIŠIĆ,

pomoćnik ministra u kabinetu, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Uzoriti oci kardinali, poštovani oci biskupi, cijenjeni sudionici, uzvanici i gosti XLV. Teološko-pastoralnoga tjedna, dame i gospodo!

Pripala mi je osobita čast što vas mogu pozdraviti u ime *Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa* i u svoje osobno ime i prenijeti vam srdačne pozdrave i čestitke ministra, doc. dr. Dragana Primorca.

Meni je osobito zadovoljstvo biti nazočan otvaranju ovoga skupa koji je u znaku, rekao bih, dvije obljetnice: prva je četrdeseta obljetnica završetka Drugoga vatikanskog sabora, a druga obljetnica – s time povezana – očito je i četrdeset peta obljetnica Teološko-pastoralnoga tjedna. Veliki je događaj prema katoličkome brojanju XXI. ekumenski koncil koji je postao simbol obnove Katoličke Crkve, a – na neki način – i simbol jedinstva kršćana, ali i jedinstva cijeloga čovječanstva.

S Drugim vatikanskim saborom Katolička Crkva pokrenula je projekt pre-ricanja vlastitoga identiteta u suvremenim okolnostima; projekt propitivanja vlastite uloge; projekt djelovanja prema svojim izvornim nadahnućima u svijetu koji je postajao sve više drukčiji od nje i sve više nedostupan njezinim porukama.

S Drugim vatikanskim saborom Crkva je otvorenost proglasila svojim trajnim zadatkom, a razgovor s drugim i drukčijim svojom stalnom praksom. Ti drugi kao da su se strukturirali u krugove: razgovor unutar kršćanstva, razgovor s Abrahamovom djecom, razgovor s bitno drukčijim, religioznima, razgovor s ateistima.

S Drugim vatikanskim saborom Crkva je htjela uspostaviti novi odnos sa svijetom odgoja, kulture, umjetnosti, znanosti. Načelo o autonomiji ovozemnih vrijednosti, načelo s kojim se moglo krenuti u kreativni dijalog i stvaranje novoga svijeta čovjekove kulture spada među one njezine poruke koje, čini se, nisu svi dobro razumjeli.

Utoliko ima smisla čitati uvijek iznova *Gaudium et spes*, da bi Crkva plodnije naviještala svoj poklad, a znanost i umjetnost slijedile vlastite zakonitosti, da bi ovaj svijet – jedini koji imamo – bio bolji. U tom novom čitanju leže nove stvaralačke mogućnosti i nove vrijednosti zauzetosti.

Takvo vam čitanje od srca želim. Hvala lijepa!

PROF. DR. VJEKOSLAV JEROLIMOV
prorektor za nastavu i studente Sveučilišta u Zagrebu

Poštovani gospodine Dekane,

dopustite mi u ovoj zgodi pozdraviti uzvanike u ime rektorice Zagrebačkoga sveučilišta i čitavoga Sveučilišta, kao i u svoje osobno ime, zbog čega sam posebno sretan i zadovoljan, a u prvom redu uzoritog kardinala Bozanića, uzoritog kardinala Puljića, njegovu ekselenciju, papinskoga nuncija Lozana, sve časne nadbiskupe i biskupe te sudionike i goste iz Crkve i izvan Crkve.

U ovom XLV. Teološko-pastoralnom tjednu i povodom četrdesete obljetnice Drugoga vatikanskog koncila veseli nas – u što ulažemo i nade – stalno propitkivanje vrijednosti, kako dnevnih, a tako i one trajnih vrijednosti i dosega rezultata tog poznatog i čuvenog Koncila na dobro svih građana Hrvatske, na dobro i akademske zajednice te ovdje nazočnih.

I ja vam svima želim puno uspjeha i puno zadovoljstva i druženja kao i novih rezultata i da se ponovno dogodine vidimo. Ovom vam se zgodom na kraju od srca zahvaljujem na pozivu i ispričavam gospođu Rektoricu koja je na putu, jer bi inače vrlo rado bila ovdje sa mnom.

Zahvaljujem na ljubaznoj pozornosti.

GOSP. MILAN TOPIĆ

Sveštenik Srpske pravoslavne Crkve, izaslanik visokopreosveštenoga mitropolita zagrebačko-ljubljanskoga i cijele Italije, gospodina Jovana Pavlovića

Uzorita gospodo kardinali, Vaša Ekscelencijo, preuzvišena gospodo nadbiskupi i biskupi, draga braćo sveštenici, draga braćo i sestre, sve vas toplo pozdravljam i prenosim vam pozdrave opravdano odsutnog Njegovog visokopreosveštenostva mitropolita zagrebačko-ljubljanskoga i cijele Italije gospodina Jovana, koji je danas službeno odsutan iz Zagreba i Republike Hrvatske.

Tema današnjeg skupa je tema na koju smo se osvrnuli i o njoj razgovarali u ovoj ekumenskoj nedjelji, a ujedno i tema koju mi međusobno vrlo često potežemo u našim bratskim razgovorima sa uvaženom gospodom biskupima i rimokatoličkim sveštenicima. I mi sa pravoslavne strane, sa pravoslavnog Istoka smatramo da dokument koji se tiče nas, pravoslavnih, tj. istočnih crkava svakako nije prvi pokušaj da se pomiri Istok i Zapad ili da se približe jedni drugima ili da se pojasne nejasnoće. Bilo je bezbroj dobrih namera i bezbroj dobrih želja da se kroz istoriju naše razdijeljene Crkve približimo jedni drugima, ali svakako prije četrdeset godina ovaj dokument koji je donešen je od značaja kako za pravoslavni Istok, tako i za rimokatolički Zapad i uopšte za hrišćanski Zapad.

Mi smatramo da po vjeri u Trojičnog Gospoda našega Isusa Hrista svakako ovaj dokument koji se odnosi na nas pravoslavne na Istoku nije savršen, ali smatramo ga dobrom polaznom tačkom za međusobno približavanje i međusobno predstavljanje i za gajenje međusobne bratske ljubavi.

U to ime ja vas pozdravljam u ime Srpske pravoslavne Crkve danas u ovome momentu i u ime celog pravoslavnog Istoka pozdravljam vas sa riječima svete drevne liturgije sv. Jovana Zlatousta koja kaže: »Ljubimo jedni druge, da bismo jednodušno ispovijedali Oca i Sina i Svetoga Duha, Trojicu jedinusuštnu i nerazdijeljivu.« Hvala.

BRANKO BERIĆ

svećenik Evangeličke Crkve

Uzorita gospodo kardinali, gospodo biskupi, Vaša Ekscelencijo, gospodine Dekane, profesori, svećenici, predstavnici drugih Crkava, predstavnici vlasti i sve vas, draga braćo i sestre pozdravljam ispred Evangeličke Crkve u Republici Hrvatskoj, Crkava reformacije i Crkava reformacijske baštine.

Danas možemo sa sigurnošću reći da je jedan od najvećih događaja na području kršćanstva u 20. stoljeću bio Drugi vatikanski koncil. Papa Ivan Pavao II. prihvatio je ozračje Koncila i na području teologije se usmjerio na moralnu teologiju i pobožni život i posebno na područje ekumene koje su vrata tek bila otvorena na

Drugom vatikanskom koncilu. Upravo i završava ovogodišnja Ekumenska osmina i ne možemo a da ne spomenemo inicijatore i novo razdoblje u kršćanstvu te velike napore za ostvarivanje jedinstva svih kršćana.

Mogu reći da je nastala uska suradnja teologa, posebno luteranskih Crkava i Papinskog ureda za ekumenizam ili jedinstvo svih kršćana. Vođene su mnoge teološke rasprave i seminari, s mnogo truda i uz pomoć poznatih bibličara. Otkriva se pravo tumačenje Božje riječi, ali i Božje namjere po pitanju kršćanskih Crkava koje su podijeljene. Vrhunac rada i ostvarivanja nauma i provođenja u život zaključaka Drugog vatikanskog koncila zasjaio je 31. 10. 1999. godine kada je potpisano u Augsburgu zajedničko tumačenje opravdanja vjerom između Evanđeličke Crkve, Svjetskog luteranskog saveza i Rimokatoličke Crkve. I to na sam dan reformacije. To je prvi znameniti i temeljni korak na ostvarenju jedinstva, iako nije i konačni ostvareni cilj, jer postoji još potreba za niz teoloških rasprava za postizanje konačnih ciljeva.

Kroz razmjenu mišljenja punu poštovanja, kroz teološke dijaloge, kroz promišljanja i analizu Svetoga pisma došlo se do zaključka da mnogo toga možemo jedni drugima dati i jedni od drugih primiti u složnoj radosti, zajedničkoj vjeri, misionarskom radu i preobrazbi naših društava u ovom globaliziranom svijetu koji traži svoj smisao u kojem se temeljne vrijednosti često gube ne čuvaju i ne njeguju.

Neka Crkva bude izvor snage za postizanje jedinstva i nositelj nade i izvor vjere za svakog kršćanina u cijelom svijetu te neka solidarnost i tolerancija bude neugasivi plamen kršćanske ljubavi. Neka nam Bog pomogne da djelujemo na ostvarenju novog svjetskog poretka koji će ovaj temelj graditi na jedinstvu i ljubavi.

Pred nama je još mnogo posla i zadaća koje treba ispuniti i neka i ovaj Teološko-pastoralni tjedan bude djelić sudioništva u ostvarivanju konačnih ciljeva koje je pred nas postavio Drugi vatikanski koncil i neka nam izazovi pomognu da naš rad ovog Tjedna bude plodonosan, blagoslovljen i na radost svih kršćana. Na kraju želim puno uspjeha u radu i neka nas Kristovo svjetlo vodi putem koji Bog od nas očekuje.

Hvala lijepa!

ŠEVKO OMERBAŠIĆ

predsjednik Mešihata islamske vjerske zajednice

Uzoriti kardinali, štovani nadbiskupi i biskupi, cijenjeni župnici, svećenici, časne sestre, štovani organizatori ovoga Tjedna, braćo i sestre!

Osobito mi je zadovoljstvo i čast pozdraviti znanstveni tradicionalni susret Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj i okolnih zemalja i zaželjeti vam uspjeh u

radu. Već trideset godina osobno pratim ove pastoralne susrete, a do osamostaljenja Republike Hrvatske bio sam vrlo čest gost, pa i sudionik. Otuda moj iskreni interes za ovim susretima. Teološko-pastoralni susreti u Katoličkoj Crkvi bili su i nama u islamskoj zajednici u Hrvatskoj uzor i putokaz kako razvijati vjersku misao, kako među imamskim kadrom, tako i među vjernicima laicima.

Za muslimansku javnost dokumenti Drugoga vatikanskog koncila su od posebnog značenja, jer se u njima po prvi puta čuju pozivi na dijalog, suživot i toleranciju, i priznaju se neka zajednička vjerovanja, poput zajedničkog nam Stvoritelja, ispovijedanje vjere Abrahamove, klanjanje jednom, jedinom milosrdnom Bogu koji će nam na Danu suda svima suditi.

Upravo zahvaljujući spomenutom vatikanskom dokumentu, neposredno nakon Drugog vatikanskog koncila održan je cijeli niz dijaloških skupova muslimana i kršćana koji su imali za cilj unaprijediti međusobne odnose, podići ih na višu razinu, religijama dostojnu. Zato bi možda bilo zanimljivo u sklopu obilježavanja četrdesete obljetnice Drugog vatikanskog koncila analizirati dokle su katoličko-muslimanski odnosi došli i ocijeniti koliko je spomenuti dokument utjecao na razvoj tih odnosa. Za pretpostavi je da će kršćansko-muslimanski odnosi u budućnosti biti na korist zajedničkim interesima i međusobno se dopunjavati i doprinosti rastu vjere, morala i društvenih vrijednosti.

Želeći vam, štovani organizatori, uspjeh u radu Tjedna, zahvaljujem na pozornosti.

VLASTA PAVIĆ
gradonačelnica grada Zagreba

Uzorita gospodo Kardinali!

Vaša Ekscelencijo Apostolski nunciju!

Preuzvišena gospodo nadbiskupi i biskupi!

Cijenjeni sudionici *Četrdeset i petog teološko-pastoralnog tjedna!*

Iznimna mi je čast da kao gradonačelnica grada Zagreba mogu u ime građana Zagreba i u svoje osobno u prigodi otvaranja Četrdeset i petog teološko-pastoralnog tjedna izreći kratak pozdrav.

Ponosna što sam prva gradonačelnica koja vam se obraća u četrdesetpetogodišnjoj povijesti održavanja ovog vašeg zborovanja. Čestitam Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na organizaciji, a i svima vama koji se svakoga siječnja okupljate na ovom uvaženom skupu.

Znam da su prostori u kojima se nalazimo za vas više od dvorane za predavanja i više od zgradâ bez identiteta. Ovo *Međubiskupijsko*, a donedavno *Dječaćko*

sjemenište ispunjeno je vašim sjećanjima, vašim životima, osobnim povijestima i susretima. Mnogi od vas ovdje su odrastali, pohađali gimnaziju i postali »Zagrepanima«, ugrađujući se u ono što zovemo duhom ovoga grada. Kasnije ste taj duh nosili i izvan Zagreba, šireći ga tako i izvan granica naše Domovine.

Govorim to zbog toga što osjećam da tema ovih teološko-pastoralnih dana nadilazi rasprave o jednom povijesnom razdoblju i obuhvaća ono što se obično zove 'duhom Drugog vatikanskog koncila'. Četrdeseta obljetnica završetka Koncila lako se može povezati i sa četrdeset i pet godina održavanja ovakovih susreta. Riječ je o istom duhu u kojemu je kroz mnoštvo poteškoća prolazilo ovo vaše okupljanje.

Kao gradonačelnica nastojim da odnos Poglavarstva prema Katoličkoj i drugim Crkvama te prema svim drugim vjerskim zajednicama u gradu Zagrebu bude obilježen suradnjom i suodgovornošću. Svima je potrebno mnogo otvorenosti i istinske koncilske baštine koja je prepoznata i izvan okvira Katoličke crkve. Čestitam vam posebno na hrabrosti kojom se – prema onome što je naznačeno u programu rada Tjedna – nastojite suočiti s novim potrebama čitanja Koncila. Zato vam želim da ne izgubite očekivanja, da ne zaboravite ostvarenja i da se ne bojite izazova!

Nastavite sa svojim predanim radom za dobro ljudi: u svojim župama, u svojim zajednicama i na drugim radnim mjestima, jer »nema ničega uistinu ljudskoga, a da ne bi našlo odjeka u srcu Kristovih učenika«. Sigurna sam da bi u tom svjetlu i Zagreb, baš kao i svako drugo mjesto, postao više Zagreb i više hrvatska metropola.

Na kraju mi dopustite da vam zaželim uspješan rad.

Hvala na pozornosti!

Brzjav koji je s Tjedna upućen Svetomu Ocu, Ivanu Pavlu II.

*Sua Santità
Giovanni Paolo II
Città del Vaticano*

Beatissimo Padre!

Siamo lieti, perché all'inizio dell'anno 2005 noi, vescovi, presbiteri, religiosi, religiose e fedeli laici croati dalla Croazia, Bosnia ed Erzegovina, ma anche dai vari paesi europei e di tutto il mondo, ci siamo di nuovo radunati nel *Seminario interdiocesano* a Zagabria in occasione della *Settimana teologico-pastorale*, la quale per la 45^a volta venne organizzata dalla *Facoltà di teologia cattolica* del-

l'Università di Zagabria. La nostra gioia è ancora più grande per il fatto che in mezzo a noi possiamo testimoniare la presenza significativa di rappresentanti delle altre Chiese, comunità cristiane e di altre religioni.

Consapevoli della forza dell'evento ecclesiastico più importante nella storia recente, l'oggetto del nostro riflettere abbiamo messo sotto il titolo: «Quarant'anni dalla chiusura del Concilio Vaticano II: aspettative – realizzazioni – sfide». Segnalata distanza nel tempo ci sembra adatta per una rilettura personale e comunitaria di tutto quello che la Chiesa porta nel suo seno come l'eredità del Concilio; di tutto quello che riusciva a realizzare e di quello che lo Spirito di Dio le parla nell'incontro con le circostanze nuove nel suo vivere.

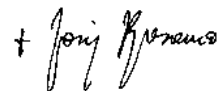
Un dono perenne di quell'«avvenimento providenziale» senza dubbio resta uno sguardo rinnovato della Chiesa, la quale nel suo centro porta il mistero di Cristo ed allo stesso tempo resta aperta al mondo. Questa apertura, non raramente discussa, era una risposta evangelica allo sviluppo contemporaneo del mondo, con l'esperienza comovente vissuta nel 20. secolo (cf. *Tertio millennio adveniente*, 18). Intendiamo esaminare in che misura conosciamo il vero volto della Chiesa ed anche renderci conto di quanto lo spirito ed il senso del Concilio venne accolto nelle nostre comunità.

Facendo memoria ed avendo davanti a noi l'evento del Concilio, facciamo volentieri nostra l'immagine di bussola, che ci avete proposto Voi, Sua Santità, parlando del nuovo millennio, appena incominciato. La 'bussola del Concilio' prima di tutto è lo Spirito Santo, che guidò per mano la Chiesa di 40 anni fa, nella sincera ricerca di ciò che era giusto per interpretare i segni dei tempi. La stessa bussola guida oggi la Chiesa, perché prenda di nuovo il largo nel tempestoso mare del mondo contemporaneo.

RingraziandoVi, Sua Santità, per la vicinanza, che innumerevoli volte Voi avete manifestato e sempre di nuovo manifestate verso la nostra Chiesa e Patria, come anche verso i nostri sforzi con i quali cerchiamo ascoltare e rimanere fedeli alla ispirazione dello Spirito, insieme a Voi preghiamo, affinché Dio in questo tempo riveli grandi opere della nuova Pentecoste e prepari »la nuova primavera della vita cristiana«.

Noi tutti, alcune centinaia di partecipanti al Simposio, chiediamo la Vostra benedizione apostolica.

Zagabria, il 25 gennaio 2005

† Josip Card. Bozanić
Arcivescovo di Zagabria

Prijevod brzjava Svetomu Ocu, Ivanu Pavlu II.

Sveti Oče!

Radosni smo što smo se početkom ove, 2005. godine, mi, biskupi, prezbiteri, redovnici i redovnice te vjernici laici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i raznih krajeva Europe i svijeta, ponovno okupili u *Međubiskupijskome sjemeništu* u Zagrebu na godišnjemu skupu pod imenom *Teološko-pastoralni tjedan*, koji *Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu* organizira već četrdeset i peti put. Naša je radost tim veća što u našoj sredini možemo posvjedočiti znakovitu prisutnost predstavnika drugih Crkava, kršćanskih zajednica i religija.

Svjесni snage najvažnijega crkvenoga događaja u novijoj povijesti, predmet našega razmatranja stavili smo pod naslov: »Četrdeseta obljetnica završetka Drugoga vatikanskog sabora: očekivanja – ostvarenja – izazovi«. Spomenuti vremenski odmak prikladan je za osobno i zajedničko vrednovanje svega što Crkva baštini od Koncila, što je uspjela ostvariti i što joj Duh progovara u susretu s novim okolnostima njezina življenja.

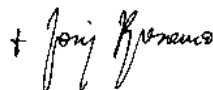
Trajni dar Koncila, toga »providnosnoga događaja«, obnovljeno je gledanje na Crkvu koja u svome središtu nosi otajstvo Krista i ostaje otvorena svijetu. To nerijetko osporavano otvaranje bilo je evanđeoski odgovor suvremenomu razvoju svijeta s potresnim iskustvom XX. stoljeća (usp. *Tertio millennio adveniente*, 18). Želimo ispitati koliko poznajemo istinsko lice Crkve te koliko je duh i smisao Koncila zaživio u našim zajednicama.

Stavljajući pred sebe događaj Koncila, rado prizivamo sliku kompasa koju ste nam i Vi iznijeli govoreći o novome tisućljeću u koje smo nedavno zakoračili. 'Kompas Koncila' ponajprije je Duh Sveti koji je vodio Crkvu prije četrdesetak godina u iskrenome traženju onoga što je bilo ispravno za tumačenje znakova vremena. I danas isti kompas vodi Crkvu, da bi mogla izvesti na pučinu olujnoga mora suvremena svijeta.

Zahvaljujući Vam na blizini koju ste bezbroj puta pokazali i pokazujete prema našoj Crkvi i Domovini te prema naporima kojima pokušavamo oslušivati i ostati vjerni trajnomu nadahnuću Duha Svetoga, zajedno s Vama molimo da Bog u naše vrijeme pokazuje velika djela nove Pedesetnice i priprema »novo proljeće kršćanskoga života«.

Svi mi okupljeni, nas nekoliko stotina sudionika ovoga simpozija, molimo Vas apostolski blagoslov.

U Zagrebu, 25. siječnja 2005.

† Josip Kardinal Bozanić
nadbiskup zagrebački

Del Vaticano, 1 febbraio 2005

SEGRETERIA DI STATO

PRIMA SEZIONE · AFFARI GENERALI

N. 570.418

Signor Cardinale,

con premuroso gesto di spirituale vicinanza, Ella, a nome anche dei partecipanti alla 45^a Settimana teologico-pastorale organizzata dalla Facoltà di Teologia dell'Università di Zagabria, ha manifestato al Sommo Pontefice sentimenti di devozione, ricordando il 40° anniversario della fine del Concilio Vaticano II.

Il Santo Padre, che ha preso diretta visione della lettera inviata da Vostra Eminenza, ha apprezzato questo rinnovato segno di comunione e, mentre ringrazia specialmente per l'assicurazione di particolari preghiere, accompagna il Suo cordiale pensiero con la Benedizione Apostolica che di gran cuore imparte a Lei ed a quanti si sono uniti al cortese atto.

Mi onoro della circostanza per confermarmi con sensi di profonda venerazione

dell'Eminenza Vostra Rev.ma
dev.mo

Leonardo Sandri
Sostituto

A Sua Eminenza Reverendissima
il Sig. Card. JOSIP BOZANIĆ
Arcivescovo di Zagabria
Nadbiskupski Duhovni Stol, Kaptol 31, p.p. 553
10000 ZAGREB, Croazia

Državno tajništvo
Prva sekcija – opći poslovi
Br. 570.418

Vatikan, 1. veljače 2004.

Gospodine Kardinale,

Svojom ste brižnom gestom duhovne blizine u ime sudionikā XLV. Teološko-pastoralnoga tjedna koji je organizirao Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, očitovali Svetomu Ocu osjećaje pune poštovanja, spominjući se četrdesete obljetnice završetka Drugoga vatikanskog sabora.

Sveti Otac, osobno upoznat s pismom koje mu je poslala Vaša Uzoritost, cijeni taj obnovljeni znak zajedništva i – dok na osobit način zahvaljuje za zajamčene posebne molitve – svoju misao prepunu srdačnosti prati apostolskim blagoslovom koji udjeljuje Vama i svima koji su sjedinjeni u tome ljubaznome činu.

Koristim ovu prigodu, da bih Vam očitovao svoje duboko poštovanje.

Vaš u Gospodinu

† Leonardo Sandri
Supstitut

Pozdravni govor na otvaranju Teološko-pastoralnog tjedna za svećenike u Zagrebu (2005.)

Srdačno pozdravljam zagrebačkog nadbiskupa i predsjednika HBK-e Josipa kardinala Bozanića, domaćina i Velikog kancelara KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, zatim kardinala Vinka Puljića, te veleposlanika Svete Stolice mons. Francisca Javiera Lozano.

Posebno pozdravljam sve nadbiskupe i biskupe iz Hrvatske s Generalnim tajnikom HBK-e. Posebno mi je drago pozdraviti biskupe iz Bosne i Hercegovine na čelu s mons. Franjom Komaricom, predsjednikom BK-e Bosne i Hercegovine.

Srdačno pozdravljam cijenjene dekane i kolege profesore s teoloških učilišta u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; poštovane redovničke poglavare/poglararice, drage svećenike, redovnice i vjeroučitelje, poštovanog Rektora Dječjačkog sjemeništa.

Srdačno pozdravljam prof. dr. sc. Pavu Barišića, predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanje i športa. Osobita mi je radost pozdraviti cijenjenog prorektora Zagrebačkog sveučilišta prof. dr. sc. Vjekoslava Jerolimova, zatim gradonačelnicu gospođu Vlastu Pavić, kao i poštovane predstavnike sestrijskih crkava, zatim Muftiju Ševka Omerbašića, predsjednika Mešihata islamske zajednice u RH-oj. Posebni pozdrav upućujem svim dragim gostima, jednako tako cijenjenim predavačima, dragim sudionicima ovog Tjedna i napose predstavnicima sredstava javnog priopćavanja.

Dragi sudionici, na ovom Teološko-pastoralnom tjednu spominjemo se dviju vrijednih, a za teologe i hrvatske vjernike, važnih obljetnica, naime 45. obljetnice od početka TPT-a i 40 godina od završetka Drugoga vatikanskog koncila. Obljetnice govore o prošlosti. No, one se istodobno fokusiraju na sadašnjost i jednako tako zahtijevaju proročki pogled u budućnost.

Božjim darom i ljudskim marom stigismo, i to u neprekinutom nizu, do četrdeset i pete godine održavanja TPT-a, te perjanice permanentnog obrazovanja unutar Sveučilišta u Zagrebu, kako to u ovoj dvorani na jednom otvaranju Tjedna reče jedan prorektor istog Sveučilišta. Nismo li time već prije 45 godina u Crkvi u Hrvata započeli s procesom cjeloživotnog obrazovanja o kojem se danas toliko govori u Hrvatskoj i Europi?

Zamisao Tjedna rođena je u »jednom kutu našega Fakulteta. Tu je zamisao posvojio i svojim autoritetom preporučio Fakultetskom vijeću blagopokojni nadbiskup, poslije kardinal i prvi pokoncilski pročelnik *Svete kongregacije za nauk vjere*, dr. Franjo Šeper¹. Svojom podrškom, svojim autoritetom i svojom pastirskom riječju instituciju Tjedna od 1964. do 1997. godine svesrdno je pratio blagopokojni nadbiskup i kardinal Franjo Kuharić. Od 1998. godine dvojici naših ve-

¹ Uvodna riječ dekana Bonaventure DUDE, u: *Bogoslovska smotra* 55(1985.), br. 3-4, 279-283, ovdje 279.

likih kancelara i kardinala pridružio se u praćenju Tjedna, osobito svojom pastirskom riječju, sadašnji veliki kancelar KBF-a nadbiskup i kardinal Josip Bozanić. Kardinalo, veliki i iskreni hvala za Vaš dolazak, za Vašu svesrdnu potporu, kao i za sve ono što znano i neznano činite za naš i Vaš Fakultet.

Dakako, posebno želim pozdraviti Vas, dragi svećenici i župnici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i iz raznih europskih zemalja, koji već desetljećima, a odnedavna već i drugo stoljeće, dolazite na ovaj Tjedan prateći, slušajući, gledajući i pitajući već treći naraštaj predavača. Srdačni i iskreni hvala što podržavate instituciju Vašeg i našeg zagrebačkog Fakulteta. Ispričavamo se za sve propuste i pogreške, za ne posve ispunjena opravdana očekivanja s Vaše strane. Trudimo se na znanstvenoj i pastoralnoj razini suočavati s pitanjima koja muče i pokreću Vašu i našu hrvatsku Crkvu. Ostanimo i dalje ujedinjeni u radu na njivi Gospodnjoj u zgodno i nezgodno vrijeme, kao i onda kada se navuku tamni oblaci na naše pastoralno obzorje, a mi vidimo da je dan na izmaku, ne znajući kakvo će biti naše pastoralno sutra. Upravo to pastoralno sutra naznačismo s riječju *izazovi* u naslovu Tjedna.

Toliko o našem vrijednom jubileju.

Posvetimo se malo i našoj drugoj vrijednoj i nadasve važnoj obljetnici, naime četrdesetoj obljetnici završetka Drugoga Vatikanskog koncila.

Strogi kritičari postavili bi oštro pitanje: da li i koliko se, uistinu, u hrvatskoj Crkvi dogodio Drugi vatikanski koncil? Blaži kritičari bi rekli: Koncil se dogodio, no, temeljno je pitanje koliki je stupanj njegove (ne)zaživljenosti odnosno stupanj njegova ostvarenja, kako to piše u naslovu samog ovogodišnjeg Tjedna?

U ovoj svečanoj, ali i radnoj obljetnici i na Teološko-pastoralnom tjednu sjetimo se riječi velikog pape Pavla VI. koji početkom 70-ih godina reče: »Nekadašnje metode, koje su odgovarale potrebama drukčijih društvenih okolnosti, ne uspijevaju više zahvatiti u istoj mjeri u društvo i mentalitet koji su se stubokom izmijenili. Posadašljenje pastoralnih metoda bio je jedan od ciljeva Drugoga vatikanskog sabora.«² Stoga nas društvene prilike u kojima živimo poput imperativa obvezuju da »revidiramo metode, da pomoću svih sredstava pokušavamo proučiti kako donijeti modernom čovjeku kršćansku poruku...«³. Svjestan da pronalaženje i korištenje novih pastoralnih metoda neće ići lako i bez protivljenja isti papa već 1973. godine ističe da proslava Svete godine 1975. želi odražavati »velik program Koncila; želi spriječiti da spasonosno naučavanje Koncila ne prijede u arhive kao da je to naučavanje riječ prošlosti...«⁴. Svjestan tih bremenitih, a ujedno istinitih, i

² Papa PAVAO VI., u: Tomislav J. ŠAGI-BUNIĆ, *Vrijeme suodgovornosti*, prva knjiga, KS, Zagreb, 1981, str. 78.

³ *Isto*, str. 78.

⁴ *Isto*, str. 78.

k tomu dalekosežnih papirnih riječi Tomislav J. Šagi-Bunić je prvo poglavlje svoje knjige *Vrijeme suodgovornosti*, Zagreb, 1981. naslovio *Da učenje Koncila ne ode u arhive*.

Četrdeset godina poslije Koncila mi smo pred istim pitanjima: jesmo li prošli djelotvorne pastoralne metode, koje odgovaraju današnjem suvremeniku ili smo, pored narodnog jezika u liturgiji, svih prevedenih koncilskih dokumenata i obrednika na hrvatski jezik, ipak dopustili da nam Koncil polagano i neprimjetno seli u arhive? Koliko su stožerne koncilске smjernice poput zajedništva, dijaloga, ekumenizma, suradnje, suodgovornosti i demokratizacije, dakako uz uvažavanje hijerarhijske strukture Kristove Crkve, uspjele zaživjeti u hrvatskoj Crkvi i u hrvatskom društvu?

S pravom se četiri desetljeća poslije Koncila moramo pitati koliko je hrvatska Crkva koncilska, ako u većoj mjeri nismo uspjeli dekloralizirati pastoralno djelovanje Crkve; ako su nam pastoralne strukture više deklarativnog i dekorativnog, namjesto djelatnog karaktera u smislu suradnje, suodgovornosti i zajedničkog planiranja; ako se spoznaje iz crkveno-socioloških istraživanja slabo primjenjuju u pastoralnoj praksi; ako hrvatski kršćanin od običnog vjernika do biskupa, pa možda i profesora više voli izvanjsko, manifestativno i folklorno, a manje strpljivi, nevidljivi, a u biti daleko učinkovitiji pastoralni rad koji stvara osobni kršćanski habitus, koji je sposoban suočiti se sa svim izazovima nastajućeg pluralističkoga hrvatskog društva?

Izvučimo Koncil iz arhiva, ponovno pažljivo čitajmo njegove dokumente, te koncilsko učenje i naš ustajali mentalitet suočimo s novim društvenim izazovima. Znanstveno i pastoralno tražimo reformirane i nove pastoralne metode djelovanja koje modernom čovjeku približavaju događaj Isusa iz Nazareta. Hrvatsko društvo treba odgovorne, poštene i moralne vjernike koji će zajednički sa svećenicima i pastoralnim djelatnicima kao istinskim intelektualcima i ljudima duha voditi Hrvatsku prema boljoj budućnosti.

Neka svima Vama bude bogato i zanimljivo slušanje, razmišljanje i propitkivanje. Dakako, bilo Vam i ugodno međuljudsko druženje i lijep boravak u prostorijama Međubiskupijskog sjemeništa u Zagrebu.

Proglašavam XLV. Teološko-pastoralni tjedan za svećenike u Zagrebu otvorenim.

Zagreb, 25. siječnja 2005.

Prof. dr. sc. Josip Baloban
Dekan KBF-a Sveučilišta u Zagrebu